

THE INDO-BULGARIAN FRIENDSHIP ASSOCIATIONS AS A TOOL OF BULGARIA'S POLITICS IN INDIA (50S – 80S OF THE 20TH CENTURY)

Violina Atanasova, Assist. Prof. PhD

v_sf_a@abv.bg

Institute for Historical Research - Bulgarian Academy of Sciences
Sofia, Bulgaria

Abstract: *The paper analyses the activity of the Indo-Bulgarian friendship associations in India. They are one of the main tools for promoting Bulgaria in this country. Along with this, their development during the years is a testimony to the changes in the interests and political line of the Bulgarian government in regards to the Bulgarian-Indian relationships.*

Keywords: Indo-Bulgarian Friendship Associations, Cultural Policy, India, Bulgaria

ИНДО-БЪЛГАРСКИТЕ ДРУЖЕСТВА ЗА ПРИЯТЕЛСТВО КАТО ИНСТРУМЕНТ НА ПОЛИТИКАТА НА БЪЛГАРИЯ В ИНДИЯ (50-80 години на 20 век)

Виолина Атанасова, доц. д-р

Институт за исторически изследвания при БАН
София, България

Резюме: *В статията се разглежда дейността на индо-българските дружества за приятелство в Индия. Те са един от основните инструменти за популяризиране на България в тази страна. Наред с това тяхното развитие през годините служи като свидетелство за промяната на интересите и политическата линия на българското правителство в българо-индийските отношения.*

Ключови думи: *Индо-български дружества, културна политика, Индия, България*

В изследването се разглежда въпросът за индо-българските дружества за приятелство, които представляват основен инструмент за

провежданата в течение на 30 години културна политика на България в Индия.

Той може да се постави в контекста на нашумялата в последно време в българската историография тема за „меката сила“ в международните отношения (Коев, 2015), (Samuilova, 2017), (Vasilenko, 2016) и др. Разбира се работата с неправителствени организации е само една от нейните проекции, но тя представлява отражение на общите насоки на българската политика в Индия като цяло. Темата има и друг, макар и слабо засегнат, аспект – за възможностите за разпространение на чуждото културно наследство в отдалечени страни със средствата на двустранните връзки.

Поставям си за цел да отговоря на два важни въпроса: първо, за развитието на българо-индийските отношения през 30-годишния период на българо-индийските отношения и за мястото на индо-българските дружества за приятелство в тях и второ, за ефективността от тази дейност през различните периоди като свидетелство за промяната на интересите и политическата линия на българската страна по отношение на Индия.

За целите на изследването са използвани главно материали от архива на МВНР, благодарение на които може да се проследи напредъка в дейността на дружествата през различните етапи на двустранното сътрудничество между Индия и България, както и привнасянето на нови форми и средства за неговото обогатяване.

* * *

Още през 1956 г. по инициатива на българската легация в Делхи започва създаването на индо-български културни дружества за приятелство. Министерството на външните работи на НР България я одобрява като изтъква: „Инициативата за основаване на индо-български комитети за приятелство е похвална. Тези комитети ще допринесат за популяризирането на Народна република България в сред по-широки кръгове на индийската общественост. С тяхна помощ и от тяхно име Легацията ще може по-лесно и по-нашироко да извършва своята културна и пропагандна дейност в Индия“¹.

¹ ЦДА, ф. 1477. оп.13, а.е. 305, л. 122. / [CDA, f. 1477. op.13, a.e. 305, L. 122.]

Работата с дружествата зависи от редица обстоятелства, които засягат както двустранните отношения между България и Индия, така и приоритетите в българската външна политика.

До началото на 70-те години, макар и относително добри, българо-индийските отношения не се отличават с особена динамика и активна дейност в каквато и да било сфера. Има трудности в областта на икономическите отношения, политическите връзки са относително стабилни, но се развиват вяло, а културните споразумения и Културната спогодба от 1963 г. не се изпълняват. Това показва, че не може да се говори за кой-знае какъв интерес към двустранно сътрудничество от страна и на двете държави.

За пояснение искам да добавя, че след Втората световна война страните от третия свят представляват нов фактор в международните отношения, към привличането на които имат интерес силите от двете страни на „желязната завеса“. Но те преминават през различни вътрешно- и външнополитически колизии, които независимо от стратегическите цели на СССР и на сателитните му държави като цяло, трудно могат да бъдат оценени еднозначно и пораждаат съмнения в изначалните планове да бъдат привлечени като съюзници в борбата между двете системи².

Наред с това трябва да се отбележи, че културната политика на българската държава в чужбина първоначално е ориентирана главно към социалистическия лагер и към страни, в които има сравнително многобройна и устойчива българска диаспора.

Най-накрая трябва да се изтъкне и обстоятелството, че българското правителство не дооценява силата на културната политика като цяло³. За тази сфера не се отделят достатъчно средства, за което в конкретния пример с Индия можем да съдим по голямото количество

² Като пример за това в самата Индия могат да се посочат дясната политика на Лал Бахадур Шастри и антикомунистическите настроения в страната в средата на 60-те години (АМВНР, оп. 21, преп. 1190, л. 1. / [AMVR, op. 21, Rev. 1190, l. 1]), както и индокитайските сблъсъци от този период (АМВНР, оп. 20а, преп. 849, л. 1. / [AMVnR, op. 20a, article 849, letter 1]).

³ През 50-те и 60-те години преобладава идеологическият „пълнеж“ на понятието „култура“.

отложени или неприети от българската страна инициативи, като изложби, концерти и пр.⁴.

Що се отнася до самите индо-български дружества за приятелство, тук целта е да се пропагандира сред индийските граждани една впечатляваща картина на социалистическия начин на живот, както проличава от документите за задачите на пропагандната работа в Индия, които включват: отразяване на миролюбивите външнополитически стъпки на нашето правителство; икономическите, социални и културни придобивки след 9-ти септември 1944 г.; стопанските достижения на България; помощта, която България оказва на новоосвободените народи във всяка област; борбата на народа ни срещу расовата и националната дискриминация⁵. От друга страна обаче, както се посочва в напътствие на МВНР до легацията, „като се има предвид, че комитетите са организации на местни граждани, в бъдещата работа с тях Легацията да се пази да даде основание за обвинения за вмешателство в работата им. Насоките и влиянието, което следва да се оказва върху тяхната дейност да става по деликатен начин и чрез подходящи лица. Затова конкретни указания не могат да се дадат, а Легацията следва да изработи подход“⁶.

Между ангажираните с този въпрос организации – Комитета за приятелство и културни връзки с чужбина (КПКВЧ), Министерството на външните работи (МВНР) и Легацията (от 1961 г. Посолството на НР България в Делхи)⁷ не винаги съществува единно гледище по въпросите за работата не само с дружествата за приятелство в Индия, но и за културното сътрудничество с тази страна като цяло. КПКВЧ предлага мащабни програми – предвиждат се издаване по линията на дружествата на бюлетини, посветени на индийско-българската дружба; организиране на кръжок за изучаване на български език като секция към индо-българското дружество в Делхи; организиране на беседи за

⁴АМВНР, оп. 21, д. 98, преп. 1190, л. 1 и др. / [AMVR, op. 21, d. 98, Rev. 1190, l. 1, etc.]

⁵ АМВНР, оп. 20а, д. 52, преп. 849, л. 4. / [AMVR, op. 20a, d. 52, article 849, l. 4.]

⁶ ЦДА, ф.1477. оп. 13, а.е. 305, л. 122. / [CDA, f.1477. Op. 13, a.e. 305, l. 122.]

⁷В работата с дружествата участват и други организации – министерства и организации (ДКМС, Комитетът на българските жени и пр.), но те нямат самостоятелно място при взимането на решения по въпросите на двустранното културно сътрудничество.

България по линията на дружествата, съпроводени с музикални илюстрации, прожекции на филми и др.⁸. Тези инициативи обаче не винаги са съобразени както с предпазливия подход на МВНР и с възможностите на българската държава да ги подкрепя, така и със ситуацията в Индия и с организационните особености на самите индо-български дружества, в резултат на което голяма част от мероприятията остават нереализирани. От своя страна служителите в Посолството, които използвайки личните си служебни пътувания извън Делхи и са в по-голяма степен запознати с местните условия, се стремят да установят възможно най-широки контакти с индийски граждани от различни политически партии и обществени организации и да упражняват контрол върху останалите български институции и организации, ангажирани с този въпрос.

Към края на 50-те години са създадени осем дружества в Делхи и в други големи центрове на Индия – в Колката⁹, Канпур, Мумбай¹⁰, Ченай¹¹, Тируванантапурам¹², Алахабад и Бхубанешвар¹³. Още тогава българската страна планира те да бъдат централизирани в една голяма федерация, която би могла да лобира за българските интереси в тази страна, както и да се постави тяхната дейност на планова основа. Като пример се посочват единното индо-съветско дружество с 42 клона в цяла Индия и особено индо-китайското дружество за приятелство с 18 щатски и областни клона и 140 низови организации, дейността на което с подписване на петиция за приемане на КНР в ООН надхвърля рамките на една организация за културно-просветна дейност и се характеризира и с политически изяви¹⁴. За подобряване на работата с дружествата МВНР съветва българските дипломатически представители в Делхи да използват и опита на колегите си в големите капиталистически страни¹⁵. Показател за големите очаквания, които се възлагат на дружествата от българска

⁸ ЦДА, ф. 1477, оп. 16, а.е.350, л.28. / [CDA, f. 1477, Op. 16, a.e.350, l.28.]

⁹ В архивните документи тук и по-нататък са използвани старите названия на градовете: Калкута

¹⁰ Бомбай

¹¹ Мадрас

¹² Тривандрум

¹³ Бубанешвар

¹⁴ ЦДА, ф. 1447, оп. 16, а.е. 350, л. 53-58. / [CDA, f. 1447, Op. 16, a.e. 350, l. 53-58.]

¹⁵ Пак там, л. 53 / [CDA, f. 1447, Op. 16, a.e. 350, l. 53.]

страна (най-вече с възможностите да се популяризира нашата страна чрез книги и статии по въпросите на българското социалистическо развитие), е големият брой на посетилите България индийски граждани през първия период на българо-индийските връзки. Тяхното пребиваване в нашата страна като правило протича на високо равнище. Така, първото посещение на делегация на индо-българското дружество за приятелство в Индия преминава със съдействието на редица отговорни лица – неговият член Гуршаран Сингх, който проявява интерес към селското стопанство на НР България се среща с министъра и зам. министри на земеделието и горите, с тогавашния научен секретар на БАН, с ректора на Висшия селскостопански институт, с ръководни дейци на ЦКС и пр., посещава Окръжната селскостопанска изложба в Пловдив, няколко научно-изследователски селскостопански институти, язовири, електроцентрали, заводи¹⁶.

В насоките, които Министерството дава на българската легация в Делхи, се препоръчва в дружествата да се привличат „авторитетни и влиятелни лица“¹⁷, или с други думи лица, които заемат важни постове и длъжности в политически и културни организации, държавни и правителствени учреждения. В същото време не трябва да надценява значението на дружествата за провежданата по това време българска политика по отношение на Индия. Легацията не приема предложението за централизиране на дружествата под общо ръководство, тъй като както се посочва в една преписка с Министерството на външните работи, въпросът е деликатен – те не са организирани по почина на Делхи, а са инициатива на самата легация и се разчита на лични приятелства и познанства на нейните членове в различните градове на Индия¹⁸.

Съобщава се също, че така наречените „индо-български дружества за приятелство“ всъщност не са такива в собствения смисъл на тази дума – в различни сведения за тяхната организация могат да бъдат направени изводи за ограничения характер на тяхната дейност: „...Както се вижда от справките и няколкократните обяснения на посолството, в случая става дума по-скоро за комитети, а не за

¹⁶АМВНР, оп. 15, п.н. 353, л. 3. / [AMVR, op. 15, p.n. 353, l. 3.]

¹⁷АМВНР, оп. 13, п.н. 305, л. 122. / [AMVR, op. 13, p.n. 305, l. 122.]

¹⁸АМВНР, оп. 14, п.н. 264, л. 61. / [AMVR, op. 14, p.n. 264, l. 61.]

дружества в този смисъл, в който ние го разбираме в България. В някои случаи, въпреки че се смята за дружество и се водят на отчет известен брой членове фактически има само един или двама души, които организират мероприятия със съдействието и финансовата помощ на посолството... От приложения списък се вижда, че числото на членовете на ръководствата е различно по брой и разпределение на функциите. В много случаи са включени почетни патрони, съветници и пр. за повдигане само авторитета на дружеството и осигуряване по-голям успех на мероприятията. Тази практика е широко разпространена в различните индийски организации. В действителност работата се върши главно от един-двама членове на ръководството, които обикновено са секретарите, а само в някои случаи председателите... Няма валидна за всички дружества форма на организация – въпросът се решава според местните условия и разбиранията на организаторите. Не може също да се говори за плановост в тяхната дейност¹⁹.

През цялото време продължава да стои въпросът за финансирането на дружествата: пребиваването на индийските гости в България зависи изцяло от българската страна – пълна издръжка и пътни²⁰; същото се отнася и до организирането на разнообразните мероприятия под егидата на дружествата в различни индийски градове и материалната база²¹; поставен е и въпросът за заплащане на председателите и секретаритена дружествата и т.н. Мероприятията, провеждани от тях – чествания на важни за българската държава годишнини, прожектиране на филми, лекции и пр., също не са масово посещавани от индийските граждани – цифрите на тази посещаемост варират между няколкостотин и няколко (две-три) хиляди души²².

Шестдесетте години не бележат съществен прогрес в развитието на дружествата: нещо повече на този етап като че ли интересът на българската страна към контакти с Индия спада и това вероятно се дължи както на антикомунистическите настроения в авторитетни кръгове на индийското общество след смъртта на Неру през 1964 г. и на

¹⁹ АМВНР, оп. 21, преп. 1200, л.10-11. / [AMVR, op. 21, Rev. 1200, l.10-11.]

²⁰ АМВНР, оп. 17; преп. 478, л. 1. / [AMVR, op. 17; Rev. 478, l. 1.]

²¹ АМВНР, оп. 18, преп. 663, л. 12. / [AMVR, op. 18, article 663, letter 12.]

²² ЦДА, ф. 1477, оп. 18, а.е. 663, л. 12. / [CDA, f. 1477, Op. 18, a.e. 663, l. 12.]

китайско-индийските конфликти от 1962 и 1967 г., така и на някои проблеми в икономическите отношения с тази страна.

В отчетния доклад на Легацията за 1964 г. се отбелязва: „Значителен културен обмен през 64 г. посолството разви по неофициален път: чрез индо-българските дружества за приятелство и чрез редица индийски културни клубове и организации. На подобна дейност индийското правителство не пречи и затова размерът на тази наша културна дейност зависи само от нашата активност и материални възможности. Този факт говори, че в Индия, независимо от това, че в последно време правителството води курс на завой надясно, все още съществуват свободи“²³. Тази оценка обаче трябва да се разглежда на фона на официалното културно сътрудничество, което в този период едва ли би могло да се нарече задоволително. (Така например Планът за културно сътрудничество от 1964 г. остава неподписан)²⁴.

По същото време възниква идеята за създаване на културни центрове в Алжир и Индия, която остава неосъществена. Тогава Българското посолство в Делхи предприема мерки за укрепването на дружествата за приятелство в организационен и материален план. Счита се, че работата на дружествата е удовлетворителна и би било по-добре да се разчита на тях, отколкото да се открива културен център, което не би оправдало разходите²⁵.

Решенията обаче се разминават с практиката: сътрудниците на българското посолство в Делхи постоянно алармират за недостиг на средства за тази цел (дори за посещения на посланика и сътрудници на посолството в големите градове извън Делхи); за неспазване на ангажименти от страна на КПКВЧ при организиране на мероприятия²⁶; за отказ да се финансират дружествата и за други нередности в работата с тях. Преломен момент за развитието на българо-индийските отношения като цяло и за работата на дружествата в частност са двете визити на правителствените ръководители на Индия и България (през 1967г. на премиер-министъра на Индия Индира Ганди в България и ответната

²³АМВНР, оп. 21, преп. 1190, л. 9. / [AMVR, op. 21, Rev. 1190, l. 9.]

²⁴АМВНР, оп. 21, пре. 1190, л. 7. / [AMVR, op. 21, trans. 1190, l. 7.]

²⁵ АМВНР, оп. 21, д. 99, преп. 1200, л. 12-13. / [AMVR, op. 21, d. 99, Rev. 1200, l. 12-13.]

²⁶ЦДА, ф. 1477, оп. 14, а.е. 277, л. 73-74; АМВНР, оп. 21, преп. 1195, л. 39 и др. / [CDA, f. 1477, Op. 14, а.е. 277, l. 73-74; AMVR, op. 21, Rev. 1195, l. 39, etc.]

визита на Тодор Живков в Индия през 1969 г.). Топлите отношения, установени между двамата, несъмнено способстват за увеличаване на интереса на широката общественост към другата страна. Новата политика в областта на културата от началото на 70-те години, насочена към активно пропагандиране на българската култура в чужбина, за целите на която служат новооткритите културни центрове в различни страни, в това число и в Делхи, дава допълнителен тласък не само на разширяването на връзките между ангажираните с културното сътрудничество организации, но и на увеличаването на личните контакти с техни представители от различни социални слоеве. В един доклад на посланик Стоян Заимов от 1978 г. се отбелязва, че целевата група, към която трябва да се насочва българската пропаганда, е образованата индийска прослойка в лицето на интелигенцията от различни сфери, най-вече от писателски и културни среди, която би могла да възприеме пропагандираните от българска страна идеи²⁷.

С личното участие на Людмила Живкова в българо-индийските културни отношения започват да се преодоляват и две негативни тенденции, които се наблюдават през всички предишни години. Става дума първо, за недооценката на културния фактор в двустранните отношения, и второ, за еднопосочни прояви на културна активност от българска страна.

Акцент се поставя върху идеологическата пропаганда, чрез която се цели да се покаже превъзходството на социалистическата система във всички области. И докато в официалните културни контакти индийската страна налага принципа на реципрочността, т.е. изисква се между мероприятията, организирани от двете страни да съществува баланс, в работата с дружествата преобладава стремежът да се наложи българското влияние, а не да се осъществява обмен.

В новите условия, когато културната политика на българската държава не само следва нови насоки, подхранвани от идеите за развитие и осъществяване на практика на програмите за естетическото възпитание, запо-задълбочено осмисляне на националното минало и неговите съвременни проекции, и пр., но и възприема нов подход към чуждите култури, към възможностите, които те предлагат за целенасочено

²⁷АМВНР, оп. 34, преп. 1218, л. 20. / [AMVR, op. 34, Rev. 1218, l. 20.]

и планирано обогатяване на българската култура, интересът към Индия сред български културни кръгове и сред цялото българско общество се засилва. Уважението към нейните културни постижения, което демонстрира Л. Живкова при посещенията си в тази страна, залягат в основата на българо-индийските културни отношения от този период: на тях им е отделено специално място във връзка както със съвременните приоритети за духовен растеж на България, така и с нейните стремежи да открие древните си корени.

В този период нараства и ролята и на индо-българските дружества за приятелство. Към края на 70-те години по данни на Българското посолство в Делхи техният брой е около 60 в 16 индийски щата. Отново се поставя въпросът за обединяването им в единна организация и през 1978 г. за пръв път в Делхи се събират ръководствата на дружествата от различни щати²⁸. Много от идеите на Л. Живкова намират добър прием сред широки кръгове от индийската общественост и най-вече инициативите за естетическото възпитание на децата. От своя страна тя поддържа широки контакти с индийски обществени и културни дейци.

През 1978 г., когато пристига в Колката, Живкова е посрещната и поздравена с културна програма в нейна чест от местното индо-българско дружество²⁹. При посещението си в Индия през 1981 г. наред със срещите с представители на индийското правителство и ръководни дейци на ИНК тя провежда разговори и с ръководството на новосъздадената Асоциация за българо-индийска дружба, което несъмнено спомага за активизирането както на тази организация, така и на клоновете ѝ в различните щати³⁰.

През 1977-79 г., когато ИНК претърпява първата си сериозна загуба в изборите, в дружествата за приятелство настъпва криза, тъй като повечето от техните председатели са членове на партията³¹. Благодарение на личните контакти на Живкова, както и на широките връзки на служителите на Посолството тя е преодоляна. Нещо повече,

²⁸Пак там, л. 19. / [AMVR, op. 34, Rev. 1218, l. 19.]

²⁹АМВНР, оп. 35, преп. 1362, л. 8. / [AMVR, op. 35, Rev. 1362, l. 8.]

³⁰АМВНР, оп. 38, преп. 1219, л. 6. / [AMVR, op. 38, article 1219, letter 6.]

³¹АМВНР, оп. 34, преп. 1218, л. 21. / [AMVR, op. 34, Rev. 1218, l. 21.]

през тези две години дейността на дружествата се активизира в сравнение с предишния период. За успешното развитие на връзките на българското Посолство с индийската общественост говори и по-нататъшното развитие на българо-индийските културни връзки. През 1978 г. без настояване от индийска страна за спазване на принципа на реципрочността в Делхи е открит Българският културно-информационен център (БКИЦ). След откриването на БКИЦ в Делхи българската пропаганда в Индия се обогатява с нови средства и форми. Една от задачите на директорите на центъра е поддържането на тесни контакти както с Асоциацията за българо-индийска дружба, която става основен двигател на неговите инициативи, така и с дружествата в различните индийски щати. За тази дейност през 80-те години се отпускат и достатъчно средства. Асоциацията, както се отбелязва в един доклад на Евгения Камова, Директор на БКИЦ, участва във всички по-значими мероприятия, организирани от центъра³² – изложби, прожекции на български филми, конференции и симпозиуми, свързани с честването на важни годишнини, посещения на делегации в двете страни и много други.

Активна е и дейността на дружествата в щатите, между сътрудниците на БКИЦ и техните ръководства текат интензивни контакти. На този етап те представляват едно от основните средства за привличането на обществени дейци, парламентаристи, политици и учени в организирани от българска страна важни културни и научни мероприятия³³. От края на 70-те години се разгръщат широки мероприятия в Индия, свързани с честването на 1300-годишнината от създаването на българската държава, които както отбелязва М. Скарлатов, първият директор на БКИЦ в Делхи, не се свеждат само до едно „протоколно честване на тази бележита дата, а до изпълнението на една комплексна програма, имаща стимулирането на нови постижения във всички области на живота“³⁴.

На този етап дружествата стават важна част от реализирането ѝ, тъй като индийската страна отхвърля предложението за създаване на официална

³² АМВНР, оп. 43-16, сп. 431, л. 9. / [AMVR, op. 43-16, magazine 431, letter 9.]

³³ АМВНР, оп. 40, преп. 1643, л. 7. / [AMVnR, op. 40, rev. 1643, l. 7.]

³⁴ АМВНР, оп. 35, преп. 1362, л. 22-23. / [AMVnR, op. 35, article 1362, l. 22-23.]

лна Национална комисия на правителствено равнище за отбелязването на 1300-годишнината от създаването на българската държава, като пояснява, че такива комисии могат да бъдат изградени по линия на индо-българските дружества за приятелство³⁵. И през следващите години дружествата остават един от основните разпространители на инициативите на културния център в Индия: лекции и сказки, които включват исторически и географски теми; изложби и филми; чествания и вечери и пр. Сред най-популярните форми на тази дейност саразмяната на фолклорни състави, изпълнението на които се посреща топло и в двете страни.

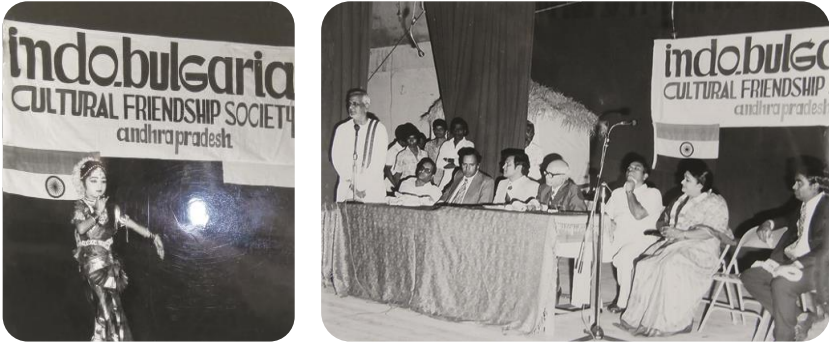
* * *

В заключение може да се каже, че от средища за рекламиране на социалистическото развитие и социалистическия начин на живот индо-българските дружества се превръщат в действен инструмент за провеждането на българските интереси в двустранните отношения между България и Индия като цяло, когато на смяна на идеологическите клишета идва разпространяването на културни ценности, в това число и на българското културно наследство. Това особено ясно проличава в годините на смяна на индийските правителства.

Наред с това те играят значителна роля за разширяването на средите, в които се осъществява културно-пропагандната дейност на българската страна, тъй като мероприятията в рамките на официалното културно сътрудничество се провеждат предимно в Делхи и трудно достигат до градовете в различните щати на Индия. Съобразена с цялостната културна политика на България по отношение на Индия и с индийските условия, работата с тези организации придобива широк размах и показва големия потенциал при използването на „меки средства“ във външната политика.

---

³⁵ АМВНР, оп. 35, преп. 1363, л. 3. / [AMVR, op. 35, Rev. 1363, l. 3.]

Фигура 1. Източник: ЦДА, ф. 1447, оп. 9, а.е. 620 / [Source: CDA, p. 1447, Op. 9, a.e. 620]

Литература / References

- Koev, K. (2015).** Proektsii na "mekata sila" v mezhdunarodnite otnosheniya. – V: Sbornik nauchni trudove na nauchnata konferentsiya na Rusenski universitet 'Angel Kanchev', t. 54, seriya 5.2, sektsiya 'Evropeistika', Ruse. Izdatelski tsentar pri Rusenskiya universitet, 2015, ISBN ISBN 1311-3321, [<http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp15/5.2/5.2-4.pdf>, (Last view: 01.04.2019)] // [Коев. К. Проекции на „меката сила“ в международните отношения. – В: Сборник научни трудове на научната конференция на Русенски университет „Ангел Кънчев“, том 54, серия 5.2, секция „Европеистика“, Русе, Издателски център при Русенски университет, 2015, ISBN 1311-3321]
- Samuilova, S. (2017).** Probivi v Studenata vojna: obrazovatelni programi na USA vav FRG i NRB. Izd. 'Prof. Marin Drinov', Sofiya 2017 // [Самуилова, С. Пробиви в Студената война: образователните обменни програми на САЩ във ФРГ и НРБ. Изд. „Проф. Марин Дринов“, София 2017].
- Vasilenko, E. (2016).** Kulturnata diplomatsiya kato instrument za 'mekata sila' – Geopolitika, 2016/2, [<https://geopolitika.eu/spisanie-geopolitika/142-2016/broi-2-2016/2417-kulturnata-diplomatsiya-kato-instrument-na-gmekata-silaa>, (Last view: 01.04.2019)] // [Василенко, Е. Културната дипломация като инструмент на „меката сила“ Геополитика, 2016/2]

ПРИЛОЖЕНИЕ: АМВНР, оп. 33, а.е. 1258, л. 15-17

[APPENDIX: AMVR, op. 33, a.e. 1258, l. 15-17]

До
Другаря Стоян Заимов
Посланик НРБ в Индия
Копие:
Др. М. Скарлатов
Директор БКИЦ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От Ив. Янев, съветник при Посолството
Другарю Посланик,

По Ваше нареждане на 8 септември т. г. заминах за гр. Хайдарабад, щата Андра Прадеш, за да взема участие и представлявам Посолството в тържественото събрание, уредено от българо-индийското дружество за приятелство по случай националния празник на НРБ „9-ти септември“.

Веднага ми направи впечатление, че ръководството на нашето дружество е работило много усърдно и с голяма амбиция за доброто организиране на тържественото събитие. Залата, Андра Сарасвата Паришах хол, една от най-големите в града, много добре украсена с национални флагове, лозунги и цветя, бе пълна до последното място. Гостите бяха над 500 души – министри, общественици, ръководители на града, културни дейци и членове на дружеството.

Главен гост, както е индийската практика, бе министър Нарса Реди, министър на държавния бюджет и планирането, а председателстващ общото събрание бе министърът на захарната индустрия К. Б. Нарасапа. В президиума бяха още председателят на дружеството Раджешвар Рао, зам[естник]Председателят Д-р Какада, Ив. Янев, съветник при Посолството на НРБ в Делхи и няколко представители на дружествата ни от други градове на щата. На събранието говориха всички от президиума. Особено впечатление направи словото на м-р Реди, който разказа спомени за България от посещението си през 1973 година, когато е бил член на индийската делегация на Конгрес на Световния съвет на мира, спирайки се на нашето селско стопанство, което той нарече най-развитото в света. Той апелира към използване на богатия български опит в Индия и за близко сътрудничество с нашата страна. Председателят Р. Рао говори за постиженията в България, за дейността на дружеството през последните две години, за близкото сътрудничество с Посолството и особено наблегна на значението на техния град, на отпуснатите три стипендии за следване в България.

Тримата младежи, накичени с гирлянди излязоха на сцената и бяха аплодирани от събранието. Моето слово, което трая около 20 минути, бе топло посрещнато от присъстващите. В края на събранието ми бе връчен подарък за Посолството и БКИЦ – художествена картина от най-добрата художничка на града.

След завършване на официалната част на събранието бе проведен концерт от индийска и българска музика и танци, изпълнени от известните артисти Маду Мурти, Валакришна и танцьорката Джаяшри Радхакришна. След концерта се състоя вечеря, на която присъстваха над 70 души активисти и ръководството на дружеството. Ръководството на дружеството подготви и издаде специална брошура от 80 страници специално за нашия празник със статии и материали от всички области на живота в НР България, която бе раздадена на присъстващите на събранието. Това е една похвална инициатива на ръководството, много добре реализирана, и помагачка за още по-широкото пропагандиране на нашата страна сред индийския народ.

Накрая може да се каже, че честването на нашия национален празник в Хайдерабад-Секундаребад премина много добре и ще остави следа сред индийската общественост. Ръководството на дружеството ни работи много добре. Около председателя Раджешвар Рао е изграден един добър колектив от млади интелигентни хора, които с любов и ентузиазъм активно работят и популяризират нашата страна, нашите успехи в строителството на социализма. За да не прекъсва тази активна дейност на дружеството, необходимо е БКИЦ редовно да подхранва дружеството с необходимите пропагандни материали – филми, изложби, книги, пропагандна литература и т.н. Освен това идеята за наемане на помещение за канцелария и клуб на дружеството трябва да се подкрепи и се отпуснат при възможност необходимите около 6000 рупии за едногодишен наем, а необходимият ремонт и мебелировката се извърши с обществени средства, които ръководството ще набере от членската маса. Дружеството в Хайдерабад, което ще ръководи дейността на останалите осем изградени дружества в щата Андра Прадеш, имайки свой собствен клуб, ще може даразгърне още по-добра дейност.

Делхи, 12 септември 1977 г.

Подпис: Ив. Янев

CULTURAL AND
HISTORICAL
HERITAGE

PRESERVATION
PRESENTATION
DIGITIZATION

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО: ОПАЗВАНЕ, ПРЕДСТАВЯНЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE: PRESERVATION, PRESENTATION, DIGITALIZATION

Научна поредица: брой 1(6), година V (2019)
Science series: volume 1(6), year V (2019)

ISSN: 2367-8038

Редактори
Петко Ст. Петков
Галина Богданова

Институт по математика и
информатика
БАН, България

Материалите в сборника са обект на авторско право. Разрешава се безвъзмездното ползване на техни електронни/ хартиени копия само за лична употреба или с цел обучение, при писмено указание за липса на търговски намерения и пълно цитиране на текста от тази страница.

За копиране под друга форма, препубликуване или публикуване на сървъри се изисква писмено разрешение и/или заплащане.

© **Авторски колектив, 2019**

Технически редактори:
Николай Ноев, гл. ас. д-р
Калина Сотирова-Вълкова, ас. д-р

Editors
Petko St. Petkov
Galina Bogdanova

Institute of Mathematics and
Informatics
BAS, Bulgaria

This work is subject to copyright. Open and free use of digital/ hard copies of publications is granted only for personal or educational use, while there are written statement for not-commercial intention and full citation of the text of the current page.

For any other reproducing types, re-publishing, photocopying, recording, or any other storage retrieval system/server is required written permission and/or fee.

© **Authors` Group, 2019**

Technical editors:
Nikolay Noev, Assist. Prof. PhD
Kalina Sotirova-Valkova, Assist. Prof. PhD